

500000000 köbméter gáz, két talitábla és a szocialista brigád cím

Közszónokunk első szocialista címért küzdő brigádunkat

Kezdjük először az első falitáblával, amely a Nehézipari Kutató Intézetbe belépőt fogadja a beljármál. Üdvözlések, újévi üdvözlések garadával. A másfél ezer három méteres táblán még a rajszövegeknek is alig van hely. A Péti Nitrogénművektől kezdve a szovjet kutatóintézetig mindenféle „cég” üdvözlése megtalálható itt. Tükör ez a tábla; a jó munka, a tekintély, a hirnév tükrösi. Aztán egy gyors hátraarcot csinál az ember, és megtalálja a másik táblát is:

„Közszónokunk első szocialista címért küzdő brigádunkat” Alatta következik a harcrend, a Szűcs Zoltán vezette brigád névsora és az ellenséges hadállás: a vállalt kötelezettségek felsorolása. Itt találkoztunk, mint az egyik legnagyobb „ellenséges göccsal” az 50 milliárd köbméter gázzal, de csak sorjában haladjunk.

Augusztus 13-án „A többiek csak utánuk jöhetnek” címmel jelent meg cikk a NEVIKI MSZMP szervezete ügy látja — nagyon helyes — hogy az iparban alkalmazott szocialista brigádmunkások bizonyos változtatásokkal bevezethető a kutató intézetekben is, és megszabja ennek a célját, az erre vonatkozó irányelveit. November 8-án megalakult az első brigád és most a kezdeti lépések ideje alatt is kitűnik, hogy nagy erő rejlik a mozaikomban.

Pérsze nem úgy kell ezt elképzelni, hogy már ott tartanak, ahol a Péti Kőolajipari Vállalat Galgóczy brigádjára, vagy sok más igazán kiváló brigád, de elkezdtek. Az, hogy az országban kutató intézetben először itt alakult címért küzdő brigád, nagyszerű dolog. Nemesak a véletlen hozta össze azt a két falitáblát ott az előtérben, hisz a NEVIKI névből ott vannak ok is, ez a brigád is hozzájárult ahhoz, amit a név jelent — lehet mondani nyugodtan, hogy világzerte.

Már mindent megmagyaráztunk, csak az 50 milliárd köbméter gázt nem, pedig lényeges helyet foglal el a történetben. Ennyi füst száll el évente erórműveink kéményén át az elégett szénből.

Ebben az óriási mennyiségű gázban 250 millió köbméter — tehát fél százalék — kéndioxid van, ami a szénkéményművekben elégetésével került bele. Ez a vállalkásuk megfogni, az a vállalkásuk legjelentősebb része.

Fontos dolog ez, mert a kéndioxid fönkreteresz a vasalkatrészeket, mert káros az egészségre, és ez a fantasztikus mennyiség sokat jelentene kén, kénsav iparunk szempontjából is, aminek nyersanyagát külföldről hozzuk be. Természetesen nem kell arra gondolni, hogy hipp-hopp jövőre a „levégőből”, illetve a füstből bizosítjuk a nyersanyagot, de megkeddőtök a kutatók és amilyen lelkesedéssel beszélt a kérdéőről Sipos János csoportvezető, reméljük a harmadik öt éves terv során már a bázisra is támaszkodhat iparunk.

Ez csak a fő „harci feladat”. A barnaszén leparálásával a gázzal történő átalakítása a másikkal, de van több is. Feladat az is, hogy Kaurek Róbert, Kolláth Ferenc és Major megszeresse az esti tagozaton a vegyszermérnöki oklevelet — helyesebben, hogy sorjába menjünk: egyelőre jól vizsgázzanak. Schneider Rózsa technikumai előmenetelre, Horváth Piroška laboránsképző oklevele is ezek közé tartozik. De szerepel nyelvviszga, ipar-gazdasági tanfolyam, filozófiai képzés, folyóirat referátumok, szóval majdnem olyan tarka ez, mint amilyen az ember mindennapi élete.

Pérsze még lehetne bővebb is a „választék”: egy pár sajtóbeszámoló és egy pár szépirodalmi könyv ennyi nehéz, komoly dolog után még most a „gyermekcipőben járkálás” idején is felüldüst jelenthetne. Hogy mi tetszett mégis? Az, hogy együtt vannak, hogy tudják, mit „hozott eddig a másik a konyhára”. Figyelik, segítik, támogatják egymást és nagyszerű dolog! Nem megy úgy minden, ahogy szeretnék volna, ahogy elképzeltek? Az évről-évre, a költözökös, szabadságok ígára, hogy visszafogták az iramot, de elkezdtek, mennek előre. Együtt a mérnökök, a laboránsok, a technikusok és a „műhelyi elővéd”, a „házi gépész”. Kórmendi Laci bácsi is.

Korányi elvtárs, a NEVIKI igazgatója nagyon megfontoltan értékelte ezt a munkát: próbálkozunk, az eddigi eredményeink kiteljesítők. Még nem találtuk meg a közös munka legjobb formáját, de a brigád szelleme jó. Segítjétek, hogy közös a témájuk a szovjet kutató intézetfel, hogy figyelik őket kívülről is.

A kezdeti lépéseket már megtették, komoly fejlődést most január végére várunk tőlük.

Biztos eleget is tesznek ennek a várakozásnak!

Még azt is elárulhatjuk, hogy bármennyire is megfontoltan, nem sietve akarják a mozgalmat fejlesztetni, két csoport már kezd brigáddá formálódni, kacsingítanak az „első fecskek” felé, és ez is jó.

Pünkösdi Árpád

Mestervízsga Veszprémben

A veszprémi KIOSZ, Tolbuhin utca 1. szám alatti helyiségében négy keszthelyi fodrász vizsgázott a mesteri címért, köztőlük magam is.

Dételtől a női fodrász ktsz-ben, majd a férfi fodrászban tettünk gyakorlati vizsgát. Meg kell azonban jegyezni, hogy a ktsz dolgozó szeretteivel vettek körüli benünket és segítettek gyakorlati vizsgánk színvonalát. Délután a KIOSZ helyiségében folytatódott vizsgánk: szakmai, szóbeli-íparjogi, adóügyi és egészségügyi ismeretekből.

Felkészültünk erre a vizsgára, a keszthelyi KIOSZ helyiségében 36 órás előkészítő tanfolyamok végeztek. Közszónok tolmácsolunk a vizsgázató bizottság minden egyes tagjának és a ktsz tagjainak a vizsgánk sikeréért. Erdemes volt tanulni. Megtanultunk azt, amit az iparosnak tudnia kell. A mesteri cím kötelez, hogy tovább tanuljunk.

Sátrány Elemér Keszthely

Hujberné harminceszer forintja

Nyáron volt olyan nap tőle: — Hány hold lennének, amikor a „reggeli mészak” végeztével huszonkét kocsi rakott meg gabonával, és a tarlórlól indult az esti műszakra. A termelőszevet kezeti asszonyok megéjt tanácskozásán azt kén-dezték tőle, hogy mivel is foglalkozik tulajdonképpen. Mosolygott, és így válaszolt: — Azt hiszem, ha pontosan kellene megfogalmaznom, azt mondanám, hogy mindenes vagyok. Igen, Hujberné mindig ott van, ahol szükség van rá. Egyetlenegy hónap volt csak olyan — április — amikor harmincnál kevesebb munkaeségét teljesített. Amikor még egyenlőleg elment, akkor is kitűnő termelő hírében állt. Az ő keze alól csak osztályon felüli, esetleg első osztályú áru került árveletrre. Az idén is termelt lent a termelőszevetkezett, a gépek felnyitották, de fel kellett kötnöni, ám a lenkötözéshez nem fűlt a námai termelőszevetkezeti tárogok foga. Hujberné, mint a „Vihar” című film hőse, Gilitec Péter, egyedül vállt végezti, indul a művetemesztől. Csak burgonyából 3600 négyzetméter művelt meg.

Amikor jár, léptei alatt szinte döng a föld. Inkább nézné férfinak az, aki a göböljök almozása közben ismerkedik meg vele. Aki meg az 1960. évre kiállított termelőszevetkezeti tagcsodát sejt. Özeveg Hujber Jánosné, a bakkonyitáló látja, az őselettel látja, a 516 munkaeségset teljesített az 1960-as gazdasági évben. Hogyan? — azt kérdezik. Igyekszem elmondani megközelítő pontosan. Naponként 25 házikötözni, am a reggeli és este, Utána megfejti zennylök tehenét. Amikor a reggeli „normál” végeztet, indul a művetemesztől. Csak burgonyából 3600 négyzetméter művelt meg.

Amikor jár, léptei alatt szinte döng a föld. Inkább nézné férfinak az, aki a göböljök almozása közben ismerkedik meg vele. Aki meg az 1960. évre kiállított termelőszevetkezeti tagcsodát sejt. Özeveg Hujber Jánosné, a bakkonyitáló látja, az őselettel látja, a 516 munkaeségset teljesített az 1960-as gazdasági évben. Hogyan? — azt kérdezik. Igyekszem elmondani megközelítő pontosan. Naponként 25 házikötözni, am a reggeli és este, Utána megfejti zennylök tehenét. Amikor a reggeli „normál” végeztet, indul a művetemesztől. Csak burgonyából 3600 négyzetméter művelt meg.

A fegyelmezett munka — a közöst gyarapítja

A zarszámadó közgyűlések közeledtével ismét sok szó esik a szövetkezetek munkafegyelméről. Lesz egyhányszázalékban, hogy ennyivel, meg ennyivel több lehetne egy munkaeségtéke, ha... Ha például Gyarmaton a tagság harmadrésze legalább a kötelező munkaeségét teljesítette volna, ha Urkúton nem nyolcvan kilóért arattak volna le egy hold gabonát, ha Nemesbükön nem negyven kiló burgonyáért szedték volna fel — elvileg! — 70 ölnyi tervmest. Adásziyeleten 6, Úgodon 4,30, Csabrendeken több, mint kilenc forinttal kevesebbet fizetnek munkaeségüként, mint amit fizethetnének, ha a munkafegyellemmel nem lett volna annyi baj, mint amennyi volt.

Dehát mi az oka annak, hogy míg termelőszevetkezeink többségében alig volt ez probléma, néhány szövetkezetünkben ma is gondot okoz.

Mi az oka annak, hogy egyes szövetkezetekben akkor mentek szívesen dolgozni az emberek, ha részesmüvelésben végezték a munkájukat?

A válasz adott. Nem érezték igazán magukénak a termelőszevetkezetet. A háztáji területet, a részmüvelésért kapott terményt tartották — és tartják néhány helyen még ma is — olyanoknak, ami maradtálunk „az enyém!”.

A munkafegyelem megszilárdításának első, alapvető feladata annak a megértése, hogy a termelőszevetkezet is az „enyém”, a háztáji is, a részért végzett mennyiség is. Írtunk már arról és még fogunk is, hogy a kettőt nem lehet elválasztani. Ha egyetlen hold kukoricát vesszünk is alapul, ha egyetlen hold burgonya részes felszeletről van is szó, világos a kép: amennyi terményt a részes művelőnek a szedésért odaadnak, annyival kevesebbet tudnak adni a egész tagságnak.

Ha a holdanként termelt 20 mázsa kukoricából csak egyet-lencsak 19 részéket odaadunk, nem húsz mázsa, hanem csak 19 lesz a termelőszevetkezeti tagság jövedelme. Száz holdon már száz mázával kevesebb kukoricánk lesz, mint amennyitnyi a valóságban termelt! S ha kifejtjük a nyolcvan kilogrammos részt az aratásért holdanként, száz hold gabona terméséből közel egy vagonnát adtunk a részeseknek, közel egy vagon gabona értéket harminc forintos munkaeségért. A száz mázsa kukoricából, burgonyából, a harminc forint egy részének fedezetül szolgálhat volna, a részesek zsebebe vándoroltak, s a munkaeségért értéke kisebb lesz. Végso soron a részes kinek a jövedelmét vizsgálja? Az enyémét! A részes munka az egész tagságot megkörtözteti, ha a baromfigondozó minden tizedik csirkét, kacsát magának követelné, bár nem ő nevelte, de mondjuk ő hizlalta?

De — mondják egynehányan — kenyelencek voltunk velet, Szorított a munka! Ha nem tesszük, elpusztul a termény.

Hogy ez ne következhesen be, a tagság együttes összefogására van szükség. Annak a megértésére, hogy mindenkinek megkörtösít az, aki a mi területünkön elhanyagolja a munkát, aki nem jár rendszeresen dolgozni. Ha csak tíz ember nem kapál, ha csak tíz hold marad kapátlanul, tíz hold terem kevesebbet. De miből fizetik akkor a munkaeséget? Az egész határ terméséből, vagy abból, amit egy embernek kellett megkapni? Az egész határban termelt termés értéke! Abban pedig az is benne van, ami gazos volt, ami kevesebbet termelt. Ha holdanként 1—2 mázával terem is kevesebbet, holdanként 2—400 forinttal jut kevesebb mindannyiunknak, akik dolgoztunk. Így nőnek tíz meg százezer forinttá a veszteségek, mindnyájunk vesztesége. Aki nem dolgozik, a másik munkaeségének értékét is csökkentő. Ha csak egy fillérrel jut is kevesebbet naponta, tíz nemdolgozó miatt tíz fillérrel ér kevesebbet minden munkaeség. Így adódnak az évi forintos kiesések. Ki jár rosszul? Aki dolgozott, mert őt kártostja meg az, aki nem dolgozik.

Nemcsak arról van szó, hogy a kötelező munkaeséget kell teljesíteni mindenkinek. Százhusz munkaeségetnyi munkából nem lehet megélni sem, de a szükséges munkát a munkások sem nyolcvan, meg száz napot dolgoznak egy esztendőben; a kórházakban sem csak négy hónapon át gyógyítják a beteget. Mindehhez az is szükséges a meggyőző, felvilágosító munkánál, hogy a fegyelmi bizottságok akkor foglalkozzanak a fegyelmi ügyekkel, amikor azok előfordulnak. Akkor büntessenek, amikor a tag a hibát elköveti! Az év közben elkövetett hibákért nem helyes, nem lehet év végén büntetni a tagot. Legalább is nem lesz sok foganatja, sok értelme. Nagyjából — és utána köpönyeg!

A tagságot állandóan tájékoztatni kell arról, hogy a szövetkezet hogyan áll a tervek teljesítésével, a munkák menével. A vezetőség kötelessége beszámolni azokról az okokról, amelyek veszélyeztetik a tervek maradéktalan teljesítését. S a tagság kötelessége olyan határozatokat hozni, melyek először ezeket az akadályokat. Vezetőségnek és tagságnak pedig egyaránt kötelessége a határozatokat végre is hajítani! Év közben és nem év végén kell beszámolni arról, hogy miért nem lehetett biztosítani a betervezett munkaeség értékét.

Sokszor elmondtuk már, hogy a tervkészítésbe be kell vonni és miért kell bevonni az egész tagságot. Enélkül nem érünk magunkáig a tervet. Ha a javaslatothoz, vitákban, határozatokban a tagság egészének munkája tükröződik, a végrehajtásban is nagyobb aktivitással vesznek részt. Másrészt a premizálás kérdését is a tervezéskor kell rögzíteni. Alapvetően tartuk be, hogy prémiumot csak a terven felüli termésedeményekért adjunk. Ugyancsak a tervkészítéskor kell gondoskodni a kapasok egyénekre, családokra való felosztásáról is.

A fegyelem megszilárdításának fontos feltétele, hogy a brigádvezetők, munkaesapatvezetők — az elnöktől vagy a főigazgatótól — már délután tudják, hogy másnap milyen munkákat kell elvégeztük. Így nem kell reggelenként drága órákat arra fordítani, hogy a különböző munkaszervezeteket a megfelelő munkahelyekre irányítsák, elmagyarázzák teendőiket.

Hol kezdjük tehát a munkafegyelem megszilárdítását? Az egyből. A miénk és enyém tudata közti összefüggések megértésével, elválaszthatatlanságának megmagyarázásával. A kollektív felelősségérzet kialakításánál, fenntartásánál. Ha kell úgy is, hogy határozottan és időben lépünk fel a fegyelem megszegőivel szemben. A helyes anyagi érdekeltség érvényrejuttatásával. A munkaszervezetek jó irányításával. Annak megértésével, hogy mindenkiért, mindenkinek egyért.

Vágóvölgyi László